

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการจัดการสถานีโทรทัศน์รัฐสภาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน” ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ตามแบบการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ กลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม คือ ตัวแทนฝ่ายการเมือง ผู้บริหารสถานี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการสถานีโทรทัศน์รัฐสภา นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และด้านรัฐศาสตร์ และกลุ่มผู้แทนภาคประชาชน เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับนโยบาย การบริหาร การจัดการ และโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา รวมทั้งบทบาทในการสื่อสารทางการเมืองกับ ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์รัฐสภา

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างและเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มได้แก่ ตัวแทนฝ่ายการเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน สมาชิกวุฒิสภา 2 คน กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์รัฐสภา 2 คน ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ สถานีโทรทัศน์รัฐสภา 2 คน กลุ่มนักวิชาการได้แก่ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ 2 คน และ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 2 คน และกลุ่มตัวแทนภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ 2 คน และ การเมือง 2 คน รวมจำนวน 16 คน ดังนี้

1. ตัวแทนฝ่ายการเมือง จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน

- ดร.ศุภชัย ศรีหาล้า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี

- คุณอุดมเดช รัตนเสถียร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนนทบุรี / อดีต

เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สมาชิกวุฒิสภา 2 คน

- คุณสมชาย แสงวงการ สมาชิกวุฒิสภา แบบคัดสรรภาควิชาชีพ สื่อสารมวลชน / อดีตคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
 - คุณอรพินท์ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดนครสวรรค์
2. กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์รัฐสภา จำนวน 2 คน
 - คุณคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นักบริหาร ระดับ 10
 - คุณถาวร จุลตามระ ผู้อำนวยการสถานีฯ ระดับ 9
 3. ผู้บริหาร /เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์รัฐสภา จำนวน 2คน
 - คุณศิริพรรณ วณิชพันธุ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ นักประชาสัมพันธ์ 8
 - คุณกิตติพงษ์ เฉลิมศรีสุข นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 7
 4. กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
 - นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 คน
 - ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 - รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์ ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 - นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน
 - รศ.รุจิรา เตชางกูร กรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง/ อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550
 - ผศ.เชิญ ชวิณณ์ ศรีสุวรรณ อาจารย์สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 5. กลุ่มตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
 - นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 คน
 - ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 - รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์ ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 6. กลุ่มตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 4 คน ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ 2 คน
 - คุณจอน อึ้งภากรณ์ เลขาธิการมูลนิธิสื่อเพื่อการศึกษาของชุมชน / ผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ประชาไทย

- คุณสุภิญญา กลางณรงค์ รองประธานคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ กลุ่มตัวแทนภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ 2 คน
- คุณวีระ สมความคิด เลขาธิการเครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน
- คุณรัชนี้ แมนเมธิ รองประธานคณะกรรมการเครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล (Face to Face) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบเกี่ยวกับนโยบายการบริหารการจัดการ รวมทั้งระบบและโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา กับบทบาททางการสื่อสารทางการเมืองต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และแนวทางในการพัฒนาเทคนิควิธี รูปแบบ ช่องทางการนำเสนอของสถานีต่อไปในอนาคต ตลอดจนสภาพปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วยประเด็นคำถาม ดังนี้

1. เพื่อศึกษานโยบาย การบริหารจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา มีประเด็นคำถามดังนี้

1.1 สถานีโทรทัศน์รัฐสภาถือเป็นสื่อของฝ่ายนิติบัญญัติ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรื่องความเหมาะสมของระบบโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในปัจจุบัน ที่มีระบบและโครงสร้างบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการบริหาร (บอร์ด) ที่มาจากการแต่งตั้งของประธานรัฐสภา ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล สมาชิกวุฒิสภา ผู้ทรงคุณวุฒิหรือตัวแทนจากกรมประชาสัมพันธ์ และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นคณะกรรมการบริหารสถานีฯ นั้น

- สัดส่วนของโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสถานี (บอร์ด) ในปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่

- ควรจะต้องปรับเปลี่ยนจุดใดบ้าง เช่น ตัวแทนภายใน ภายนอก สัดส่วนเท่าไร หรือควรมีตัวแทนภาคประชาชนหรือประชาสังคมเข้ามาหรือไม่

- สัดส่วนของโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสถานี (บอร์ด) ควรประกอบด้วยใครบ้าง

- การที่มีนักการเมืองเข้ามาเป็นบอร์ดมีผลต่อการบริหารการจัดการ
การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาหรือไม่

1.2 ด้วยโครงสร้างของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาที่มีโครงสร้างแบบราชการส่งผลต่อ
การดำเนินงานของสถานีอย่างไร

- ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานขาดอิสระในการตัดสินใจหรือไม่ และผู้ปฏิบัติงานขาด
ความคล่องตัวในการทำงานหรือไม่

- หากมีปัญหาเช่นนั้น สถานีฯ ควรมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน
อย่างไรให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้เต็มความสามารถ และตรงตามหน้าที่

1.3 นโยบายหลักของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาปัจจุบันที่ตั้งขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์
คือส่งเสริมเผยแพร่ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เน้นการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา รายการ
เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นหลัก โดยไม่มีโฆษณา สามารถ
ตอบสนองวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร

2. เพื่อศึกษาบทบาทในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อความรู้
ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีประเด็นคำถาม ดังนี้

2.1 บทบาทของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในปัจจุบัน สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ
และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

- การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่ มีเนื้อหา
ครบถ้วนหรือไม่

- อยากเห็นบทบาทการนำเสนอ รูปแบบของรายการของสถานีฯ เป็นอย่างไร

- เนื้อหาอะไรที่สำคัญที่ควรจะนำเสนอ และควรจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือ

เพิ่มเติมรายการประเภทใดบ้างในอนาคต

2.2 กลุ่มเป้าหมายของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในปัจจุบันคือกลุ่มบุคคลใด และ
ปัจจุบันสถานีมีการเข้าถึงประชาชนกลุ่มใดบ้าง

- ปัจจุบันมีช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือนักการเมืองได้ใช้พื้นที่
แสดงความคิดเห็นได้ในทางใดบ้าง : ผ่านทางรายการ การสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็น และ
ช่องทางดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- การเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านรายการโทรทัศน์ควรเป็น
อย่างไร

2.3 รูปแบบ เนื้อหาของรายการ และการวางผังรายการ มีลักษณะเป็นอย่างไร เน้นในเรื่องใด และตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใด

- การเชิญแขกมาร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการควรจัดอย่างไรให้เกิดความเหมาะสม

- จะทำรายการที่ดี น่าสนใจได้อย่างไร

- แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำอย่างไร

- ควรมีการปรับปรุงลักษณะ ประเภทของรายการอย่างไรบ้าง

2.4 ความต้องการของประชาชน ในด้านข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีอะไรบ้าง มีผลต่อการบริหารการจัดการสถานีอย่างไร ควรจะนำมาพิจารณาในการปรับนโยบาย และแผนการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาอย่างไร

3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคในการบริหารการจัดการ และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา มีประเด็นคำถาม ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารการจัดการสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ทั้งปัจจัยภายในของสถานี เช่น งบประมาณ ปัญหาด้านความพร้อม ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร ปัญหาด้านเทคนิค รวมถึงปัจจัยภายนอก เช่น ประชาชนขาดความสนใจในเรื่องการเมืองการปกครอง ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของสถานีฯ อย่างไรบ้าง และแนวทางแก้ไขควรเป็นอย่างไร

3.2 เทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินงานปัจจุบัน และช่องทางการนำเสนอ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขอย่างไรในการกระจายข้อมูลข่าวสารต่อไปในอนาคต

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันที่มีผลต่อบทบาทการดำเนินงานของ สถานีโทรทัศน์รัฐสภา และข้อเสนอแนะ

3.4 แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงบทบาทของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรเป็นเช่นไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จนได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์สรุปอีกครั้ง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการจัดการ แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และทฤษฎีสื่อสารมวลชนกับการมีส่วนร่วม

แบบประชาธิปไตย เพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่งหัวข้อออกเป็น

1. นโยบาย การบริหารการจัดการและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา
2. รูปแบบการดำเนินรายการ เนื้อหา และบทบาทในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภาต่อความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการ และการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์รัฐสภา
4. สรุปผลและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง พัฒนาสถานีโทรทัศน์รัฐสภาในอนาคต